IT'S KAUNASTIC

100 METŲ TEATRO

VIETOS

Ši maršruto dalis kviečia atrasti Kauno pastatus, kuriuose kadaise prasidėjo ar šiandien tęsiama teatro ir scenos menų istorija. Kai kurie savo architektūra žavintys pastatai jau ne kartą keitė savo paskirtį, kituose teatras – tik dalis kultūrinės veiklos. Galbūt įžengus į naują teatro šimtmetį rasis ir naujų, šiuolaikiniams scenos menams pritaikytų erdvių?

1 VILKOLAKIO TEATRAS
Maironio g. 11

Istorijos nebūna be priešistorės, tiesa? Kaip menininkų klubas dar 1919 m. įkurtas „Vilkolakis" netruko tapti eksperimentiniu ir improvizaciniu satyros teatru. Čia vaidyba rėmėsi itališkosios *commedia dell arte* principais: ekspromtu, improvizacija, komiška ir liaudiška vaidyba, pantomima. 1925 m., po socialiai aštrių premjerų, teatras uždaromas, jo vadovas Antanas Sutkus ir aktoriai perėjo į Valstybės teatrą...

2 KAUNO VALSTYBINIS MUZIKINIS TEATRAS
Laisvės al. 91

Tai šiame pastate 1920 m. įsteigtas Valstybės teatras – pirmasis profesionalus lietuvių teatras, kurį sudarė operos ir dramos trupės, vėliau papildė baleto trupė. Nuo pirmosios premjeros – Hermano Zudermano „Joninių" (jas trupė repetavo greta buvusiame bute Kęstučio gatvėje) 1920 m. gruodžio 19 d. – skaičiuojame lietuviško teatro istoriją, o dar po poros savaičių, gruodžio 31 d., čia pirmą kartą parodyta „Traviata". Tačiau pastato istorija siekia 1890 m., kai sklype ėmė virti statybos pagal Kauno gubernijos architekto Ustino Golinevičiaus projektą. Iškilmingas teatro atidarymas įvyko 1892 m. sausio 9 d., tačiau čia nebuvo nuolat dirbančios grupės, spektaklius rodydavo tik gastroliuojantys artistai.

Dastatas svarbus ir platesniame istoriniame kontekste – 1920 m. gegužės 15 d., Kaunui tapus Laikinąja sostine, darbą čia pradėjo Steigiamasis Seimas. Paradoksalu, bet būtent šiuose rūmuose 1940 m. liepos 21 d. Lietuva paskelbta Tarybine Socialistine Respublika. Galutinai muzikiniu teatru pastatas virto tų pačių metų lapkričio 27 d., kai vietoj Valstybės teatro įsteigtas Kauno valstybinis muzikinis teatras. Pirmasis spektaklis buvo B. Aleksandrovo „Vestuvės Malinovkoje". Šiuo metu Kauno muzikinis teatras per sezoną parodo beveik 250 operetės, operos, miuziklo žanrų spektaklių, pastatomos 3–4 premjeros.

3 NACIONALINIS KAUNO DRAMOS TEATRAS
Laisvės al. 71

Tarpukariu vienas prašmatniausių kino teatrų, *art deco* stiliaus „Metropolitan" (architektai Vladimiras Dubeneckis, Klaudijus Dušauskas-Duž), pastatytas 1928-aisiais. 1940 m. sovietų valdžia pastatus nacionalizavo, netrukus juose įsikūrė Kauno muzikinės komedijos teatras. Dramos teatras čia oficialiai atsikraustė 1959 m., po rekonstrukcijos, kuri pastatą pakeitė iš esmės. O visa kita – jau pirmojo profesionalaus stacionaraus dramos teatro Lietuvoje istorija, kuri tęsiasi ir šiandien. Šiame teatre kūrė ir kuria žymiausi Lietuvos režisieriai: nuo Juozo Vaičkaus, Antano Sutkaus, Boriso Dauguviečio, Andriaus Olekos-Žilinsko iki Henriko Vancevičiaus, Jono Jurašo, Jono Vaitkaus, Gyčio Padegimo, Gintaro Varno ir eksperimentuoti besiveržiančių jaunosios kartos atstovų.

Dar viena išskirtinė asmenybė šio teatro kontekste – latvis Modris Tenisonas (1945-2020), pantomimos pradininkas ir avangardistas, išsudęs scenos judesio meistrų kartą, įdirbį Kaune nutraukė negailestinga atomazga – Romo Kalantos susideginimo liudininkas turėjo pasitraukti iš Lietuvos.

Beje, šis profesionaliam dramos teatrui pradžią davęs kultūros žžidinys dar vadinamas Lietuvos teatro lopšiu, nes iš jo trupės narių ir režisierių buvo suformuotas Šiaulių dramos teatras (1931), Klaipėdos dramos teatras (1935), Vilniaus valstybės teatras (dabar LNDT, 1940). Šiuo metu teatras daug dėmesio skiria mažųjų žiūrovų edukacijai, taip pat aktyviai bendradarbiauja su užsienio kolegomis.

4 KAUNO MIESTO KAMERINIS TEATRAS
Kęstučio g. 74A

Teatro įkūrėjas bei ilgametis meno vadovas režisierius Stanislovas Rubinovas (1930–2013) yra pasakojęs, kad kameriniam teatrui, tuomet – Jaunimo muzikinei studijai, rastis Kaune priežastimi tapo tuometinis teatro eksperimentų bumas Sovietų Sąjungoje ir Rytų Europos šalyse bei kultūrinis vakuumas, susidaręs Kaune po Modrio Tenisono išvykimo. Taigi šis kultūros židinys savo istoriją skaičiuoja nuo 1976 m., nors patalpų neturėjo iki pat 1991 m. – keliolika metų klajojo gastrolėse, net po Černobylio atominės elektrinės avarijos vaidino jos „likvidatoriams". Šiandien nedideliame baltame pastate Šalia Miesto sodo klasikinis teatras „draugauja" su inovatyviais sprendimais, jaunų kūryba jauniems, veiksmu mažiausiesiems ir šokio progresu. Taip auginamas unikalus, nuolat alkanas, bet taikus kamerinis teatro žvėris.

5 ŠIUOLAIKINIO CIRKO CENTRAS „CIRKO SAPIENS"
Veiverių g. 134

Jau ne vieną Kauno mikrorajoną apkeliavęs šiuolaikinio cirko festivalis „Cirkuliacija" rengėjus bei dalyvius įkvėpė... nusėsti vienoje vietoje. „Cirko Sapiens" – pirmasis toks šiuolaikinio cirko centras šalyje, kurio durys atviros įvairioms amžiaus grupėms, o patirtimi dalinasi ir lektoriai iš užsienio.

6 KTU TEATRO STUDIJA
Laisvės al. 3

Tuometiniame Kauno didžiajame teatre dirbęs aktorius Petras Likša 1948 m. savo *alma mater*, Kauno politechnikos institute, įkūrė studentų teatro studiją – tai seniausias, bet visuomet jaunatviškas ir demokratiškas universitetinis teatras Lietuvoje.

7 VDU TEATRAS
S. Daukanto g. 27

2012 m. įkurto profesionalaus universitetinio teatro misija – pristatyti sceninės raiškos formų įvairovę, ugdyti naujovėms atvirą scenos meno publiką, skatinti novatoriškus teatro ir kitų scenos bei naujųjų medijų meno reiškinius. Tiesa, šiuo metu priėmimas į vaidybos studijas VDU nevykdomas, tačiau teatras, kaip fizinė erdvė, toliau atviras jaunų menininkų užmojams.

8 VU KF RAUDONOJO KILIMO TEATRAS
Muitinės g. 8

Teatras Vilniaus universiteto Kauno fakultete įkurtas 2013 m. rudenį. Pirmasis jo vadovas – aktorius ir režisierius Andrius Žiurauskas. Šiuo metu teatrui vadovauja Indrė Endriukaitė, Kauno valstybinio lėlių teatro aktorė.

9 „TEATRO KLUBAS"
Vilniaus g. 22

Ši kamerinė, įvairioms idėjoms ir formoms atvira, nepriklausoma teatro erdvė įsikūrusi istoriniame pastate, paliestame Sąjūdžio ženklo – Architektų namuose. Klubo įkūrėja – teatrologė Ina Pukelytė būtent šio teatro lankytojams pristato naujausius savo kūrinius bei į senamiestį kviečia kitus aktualius kūrėjus.

10 KAUNO VALSTYBINIS LĖLIŲ TEATRAS
Laisvės al. 87A

1958 m. įkurtas, tarpukariu statytame kino teatre „Odeon" veikiantis lėlių teatras užaugino tūkstančius kauniečių, kurie į savo pamėgtus spektaklius jau vedasi vaikus. O jei tie spektakliai neberodomi, mylimus personažus sutiksite čia pat veikiančiame teatro muziejuje.

11 KAUNO ŠOKIO TEATRAS „AURA"
M. Daukšos g. 30A

Šiuolaikinis šokis Kaune... Jo istorija reikalauja atskiros knygos! Choreografės Birutės Letukaitės iniciatyva šokio teatras „Aura" įkurtas 1980 m., o nuo 1989 m. Kaune vyksta tarptautinis „Auros" festivalis. Na, o daugybe apdovanojimų įvertinta aktyvi kultūrinio lauko veikėja B. Letukaitė išraiškos šokio mokėsi pas vieną šio žanro pradininkių Kirą Daujotaitę (ši savo ruožtu buvo Berlyne J. Klamt išraiškos šokio mokyklą baigusios Danutės Nasvytytės mokinė), buvo trupės „Sonata" šokėja bei solistė.

12 KAUNO KULTŪROS CENTRAS
Vytauto pr. 79

81-ąjį sezoną 2020 m. rudenį pradėjęs Kauno kultūros centras ne kartą keitė pavadinimą, bet paskirtis visuomet buvo ta pati – geriausias galimybes mėgėjų kūrybai suteikianti erdvė, kurioje visuomet laukiami ir profesionalų pasirodymai ar kiti įvykiai. Būtent čia, tuometiniuose Kauno profsąjungų rūmuose, prieglobstį rado Kiros Daujotaitės išraiškos šokių studija „Sonata". Istorijų daug... Štai KKC veikiantis Kazio Binkio teatras įkurtas dar 1936 m., vėliau trumpai jam vadovavo pats Juozas Miltinis. Tai šiame mėgėjų teatre veiklą pradėjo vėliau profesionalais tapę Sigutis Jačėnas, Elvyra Žebertavičiūtė, Vytautas Grigolis ir daugelis kitų. O kaipgi be sutapimų ir sąsajų? Teatrui vadovauja legendinis Kauno dramos teatro garbusis administratorius Rimantas Štaras!

13 KAUNO MENININKŲ NAMAI
V. Putvinskio g. 56

Kauno menininkų namai – visoms mūzoms atvira išskirtinės tarpukario architektūros vila. Nors šiandienos repertuare dažnesni performansai, nei tradiciniai spektakliai, visgi dramos antspaudas šioje istorijoje ryškus. Vienas produktyviausių Lietuvos režisierių Gytis Padegimas yra pasakojęs, kad būtent čia okupacijos metais buvo įsteigęs kamerinį teatrą, kuriame rinkdavosi tokie bohemos atstovai kaip Kęstutis Navakas. Vienas spektaklis galėjo būti rodomas tik žiemą, nes jam reikėjo sniego, o sniegą aktoriai laistydavo vynu...

14 VDU DIDŽIOJI SALĖ
S. Daukanto g. 28

Nors pats VDU teatras visai greta, ši, viena didžiausių salių Kaune neretai matuojasi teatro rūbą. Čia vyksta didžiųjų Lietuvos teatrų gastrolės, šokio spektakliai, kiti scenos menų įvykiai.

15 „GIRSTUTIS"
Kovo 11-osios g. 26

Girstutis buvo karaliaus Mindaugo sūnus, o jo vardas 1975 m. suteiktas profesionaliajam teatrui suprojektuotam statiniui. Rūmus pastatė Kauno dirbtinio pluošto gamykla. Šiandien „Girstučio" misija – propaguoti profesionalų teatro, muzikos, šokio, dailės meną, skatinti mėgėjų meną, ieškoti naujų turiningo laisvalaikio praleidimo, gyventojų tarpusavio bendravimo formų.

16 MAŽASIS TEATRAS IR PANTOMIMOS TEATRAS (DAB. TEMPO AKADEMIJA)
M. Daukšos g. 34

Vienas namas – kelios epochos! Kaip alternatyva akademiniam teatrui, Mažasis – ekstravagantiškas pareiškimas jaukioje senamiesčio erdvėje – gimė 1992 metais. Jame tilpo ne tik įvairiausi eksperimentai ir drąsiausios asmenybės, bet ir viena tuomet populiariausių bohemos kavinių „Suflerio būdelė". 2010 m. čia įsikraustė Kęstučio Adomaičio įkurtas Kauno pantomimos teatras, bet šio amžius jau tuomet siekė keletą dešimtmečių. Mimai ne tik intensyviai gastroliavo užsienyje, bet ir migravo Kaune – dramos teatre, filharmonijoje, E. Ožeškienės gatvėje, „Girstutyje", galiausiai – Daukšos gatvėje. 2017 m. Kauno mažasis teatras oficialiai prijungtas prie Kauno miesto kamerinio teatro, uždanga nusileido, patalpos liko nenaudojamos. Šiuo metu čia veikia satelitinė „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022" Tempo erdvė, kurioje idėjas ateičiai generuoja jaunimas ir bendruomenės.

17 KAUNO PILIS
Pilies g. 17

Gali būti, kad kadaise spektakliai didikams ir valdovams Kauno pilyje išties buvo rodomi, bet šiuokart svarbu paminėti, kad jau du dešimtmečius pilies lomoje vyksta operos ir operetės festivalis. Čia Valstybės dienos, liepos 6-osios, proga rodomi įspūdingi mūsų šalies istorijų pristatantys spektakliai, kuriuose pasirodo scenos žvaigždės. Kad mėgautis spektakliais būtų dar ir patogu, aplink pilį įrengtas amfiteatras.

18 KAUNO ROTUŠĖ
Rotušės a. 15

Baltaja gulbe vadinama Kauno miesto rotušė per kelis šimtmečius trunkančią savo istoriją atliko daugybę vaidmenų – čia buvo ir kalėjimas, ir teismas, vyko paskaitos būsimiems architektams... 1865–1869 m. rotušėje veikė teatras, įsteigtas „koriko" – Vilniaus generalgubernatoriaus M. Muravjovo. Teatras turėjęs skleisti rusiškąją kultūrą, bet tiksas nebuvo įgyvendintas, ir rotušė perleista savivaldos žinion. Šiandien tai – Kauno miesto muziejaus padalinys. Taip pat rotušėje veikia „Kaunas IN" turizmo informacijos centras, o savaitgaliais galima susituokti.

Prieš planuojant apsilankymą rotušėje, kviečiame įsitikinti, ar ji dar neužsidarius atnaujinimo darbams. Daugiau informacijos: kaunomuziejus.lt

19 PERKŪNO NAMAS
Aleksoto g. 6

Vienas seniausių pastatų Kaune – įspūdingas gotikinės architektūros paminklas, iškilęs XV a. antroje pusėje, savyje slepia ir teatrališką istorijos tarpsnį. Kadaise čia gyveno to meto aukštuomenė, vėliau įsteigta koplyčia. 1843 m., Kaunui tapus gubernijos centru, čia buvo įsteigtas teatras. Po Pirmojo pasaulinio karo pastatas atiteko jėzuitams, kurie čia įrengė mokyklos klases. Na, o šiais laikais Perkūno name galite sudalyvauti teatralizuotoje ekskursijoje, nukeliančioje atgal į praeitį.

20 LIAUDIES NAMAI (NEIŠLIKĘ)
Šv. Gertrūdos ir A. Mapu g. kampas

1899 m. Michailovskaja (dab. A. Mapu) ir Vilkomirskaja (dab. Šv. Gertrūdos) gatvių kampe pagal gubernijos inžinierius Nikolajaus Andrejevo projektą pastatyti vadinamieji Liaudies namai. Juose veikė daugybė įstaigų, organizacijų, tarp jų – viešbutis, Žydų teatras, Blaivybės draugija ir kt. Išskirtinės architektūros pastatas neišlikęs, jo dalis inkorporuota į naują statinį.

21 TILMANSŲ TEATRAS
Kaunakiemio g. 9

Dar iki Lietuvos Respublikos paskelbimo Kaune, kaip gubernijos centre, virė kultūrinis gyvenimas. Štai Kauno fabrikantų Tilmansų šeima rūpinosi ne tik pelnu, bet ir darbininkų laisvalaikiu. Šalia fabriko prie Karmelitų bažnyčios XIX a. pabaigoje pastatyta darbininkų valgykla, kurioje jau anuomet buvo rengiami koncertai, spektakliai. 1909 m. iškilo priestatas su visu Tilmansų teatru, kuris buvo iškilmingai atidarytas Antono Čechovo pjese „Meška".

ASMENYBĖS

Teatro ir teatrų Kaune daugiau, nei galėtų pasirodyti iš pirmo žvilgsnio, tiesa? Metas artimiau susipažinti su asmenybėmis, be kurių pastarasis šimtmetis būtų buvęs nykesnis. Keliaudami antraja maršruto dalimi pastebėsite įdomių tarpusavio ryšių, atskleidžiančių glaudų teatro bendruomenės gyvenimą. Tiesa, ne pas visus teatralus galima užsukti į svečius – dalies pėdsakus Kaune težymi memorialinės lentos. Bet jau pirmoje šios maršruto atkarpos stotelėje telpa dešimčių įkvepiančių asmenybių istorijos.

22 MIKO IR KIPRO PETRAUSKŲ NAMAI
K. Petrausko g. 31

Puošnus šešių butų namas, kuriame šiandien veikia Kauno miesto muziejaus skyrius, 1924 m. buvo pastatytas broliams Mikui (1873–1937, tai jis parašė pirmąją lietuvišką operą „Birutė") ir Kiprui (1885–1968) Petrauskams pagal A. Golovinskio projektą. Name buvo įrengti šeši butai. Kipras, jaunesnysis brolis, buvo toks garsus ir gerbiamas, kad gatvė jo vardu pavadinta jam dar gyvam esant. Pasakiška vaikščioti kambariais, apstatytais autentiškais baldais. Sienas čia puošia Romeo, Alfredo, Fausto, Almavivos, Otelo ir kt. vaidmenis sukūrusiam solistui įvairiorėmis progomis dovanoti lietuvių dailininkų paveikslai, o eksponuojami dokumentai ir laiškai prabyla ar suskamba per mobiliąją programėlę. Kitame aukšte – nedidelė, bet išsami ir interaktyvi ekspozicija „Valstybės teatras. Tautą burianti muzika", kurioje – daugiau kaip 200 eksponatų iš muziejaus rinkinio. Jie skirti įvairiausiems Valstybės teatro, operų ir baletų pastatymams, dirigentams, artistams, šokėjams, muzikantams. Vos įėjus pasitinka liepų aromatas, o galiausiai į lankytoją iš savo būdelės kreipiasi sufleris.

23 GALAUNIŲ NAMAI
Vydūno al. 2

Kitoje gatvės pusėje – dar vienas tarpukario elito namas, kuriame rinkdavosi to meto visuomenės šviesuolių grietinėlė. Tai šių namų šeimininkė, sopranas Adelė Nezabitauskaitė-Galaunienė (1895–1962) pirmajame operos „Traviata" spektaklyje atliko Violetos vaidmenį, vėliau teatre sukūrė daugiau kaip 25 klasikinių operų pagrindinius vaidmenis ir turėjo apie 1200 viešų pasirodymų operoje ir koncertų salėse. Jos vyras Petras Galaunė (1890–1988) – pirmasis Čiurlionio muziejaus direktorius, Lietuvos dailės istorikas ir kritikas, grafikas, lietuvių profesionalios muziejininkystės pradininkas, nusipelnęs meno veikėjas. Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus padalinyje, žavinėdiame savo architektūra ir autentiškais interjerais, puoselėjamas šios poros ir „auksinių laikų" atminimas.

24 L. TRUIKIO IR M. RAKAUSKAITĖS NAMAI-MUZIEJUS
Fryko g. 14

„Mes atpažinom vienas kitą ir neturėjom kito pasirinkimo, kaip būti kartu", – Jis yra sakęs apie Ją. Jei liaudies meną, Čiurlioni, Dobužinskį savo įkvėpėjais laikęs scenografas Liudas Truikys (1904–1987), sukūręs scenografiją 27 spektakliams, ir JAV gimusi dramatinio soprano savininkė, Valstybės teatro solistė Marijona Rakauskaitė (1892–1975) gyventų šiais laikais, aplinkiniai Fryko gatvės gyventojai, matyt, neapsikentę bohemiškųjų kaimynų naktinėjimo, dažnai skambintų trumpaisiais numeriais. Bet gatvė miega ramiai, o tarpukario kultūros ir meno elito pramogas šiandien mena išskirtinio įdomumo memorialinis butas. Jame, beje, kartais vyksta koncertai ir kiti kūrybiniai susitikimai.

25 JUOZAS VAIČKUS
Aukštaičių g. 15

Dar studijuodamas Sankt Peterburge, 1905 metais, Juozas Vaičkus (1885–1935) suorganizavo vadinamąjį Skrajojamąjį teatrą. 1916 m. jis įkūrė pirmąją lietuvių teatro studiją, išugdė pirmuosius profesionalius lietuvių aktorius: Oną Kurmytę, Teofilijų Vaičiūnienę, Petrą Kubertavičių, Juozą Stanulį. 1919 m. pradėta aktyvi veikla Laikinojoje sostinėje, ir jau 1920 m. gruodžio 19 d. Kauno teatro rūmuose įvyko pirmasis spektaklis – H. Zudermano pjesė „Joninės", nuo kurio ir skaičiuojame teatro šimtmetį. Vėliau, kilus nesutarimams, J. Vaičkus iš teatro pasitraukė ir išvyko į Holivudą studijuoti kino meno. Grįžęs Kaune įsteigė vaidybos studiją, kurią lankė per 100 mokinių, čia buvo vaidinami spektakliai. Tačiau Vaičkaus širdyje daug vietos užėmė kinas – jis net įkūrė lietuviškų filmų kūrimo bendrovę „Lietfilmas", norėjo kurti vaidybinius filmus, bet šiems projektams nebuvo lemta išsipildyti. Tiesa, spėjo nufilmuoti keletą filmukų apie Maironio laidotuves, Palangą, lietuviškas vestuves, savo studijos darbą, keletą pantomimos filmų. Šiame name Žaliakalnyje režisierius gyveno 1931–1935 m.

26 PETRAS KUBERTAVIČIUS IR ANTANINA VAINIŪNAITĖ KUBERTAVIČIENĖ
I. Kanto g. 21

Į Kauną Petras Kubertavičius (1879–1964) atvyko 1919 m. su J. Vaičkaus Skrajojamuoju teatru, čia atliko pagrindinius vaidmenis. Kartu dirbo ir jo žmona Antanina (1896–1973), taip pat vaidinusi legendinėse „Joninėse". 1920–1952 m. ir 1959–1963 m. Kubertavičius buvo vienas pagrindinių Kauno dramos teatro aktorių. 1929 m. sukūrė legendinį vaidmenį V. Krėvės dramoje „Šarūnas", scenoje talentingai perteikė kaimo žmonių charakterius (A. Vienuolio „Prieblandoje", V. Krėvės „Žentas", J. Baltušio „Gieda gaideliai" ir kt.). Per visą kūrybinį laikotarpį sukūrė apie 200 vaidmenų, taip pat dirbo pedagogine ir režisūrinį darbą. O štai Antanina Vaičiūnienė per 50 metų suvaidino apie 300 vaidmenų: Dezdemoną ir ledi Makbet W. Shakespearo dramose „Otelas" ir „Makbetas", karalienę F. Schillerio „Don Karle", Aną Andrejevną N. Gogolio komedijoje „Revizorius" ir kitus. Ledi Milford F. Schillerio dramoje „Klasta ir meilė" vaidino net 30 metų. Kartu šeima šiame name gyveno nuo 1925 iki 1940 m., Antanina – iki 1973 m.

27 ANTANAS SUTKUS
S. Daukanto g. 13

Antanas Sutkus (1892–1968) aktorystę studijavo Maskvoje. Grįžęs įkūrė Tautos teatrą, vėliau – satyros teatrą „Vilkolakis", Vaidybos mokyklą. Nuo 1925 m. vadovavo vaidybos studijai, įsikūrusiai Kauno žydų Habimos teatre, dėstė vaidybos teoriją ir improvizaciją. Valstybės teatre pastatė tokius veikalus kaip M. Petrausko „Birutė", A. Rubinšteino „Demonas" ir kt., taip pat dramas: Žemaitės ir G. Petkevičaitės-Bitės „Litvomanai" (1919), V. Krėvės-Mickevičiaus „Šarūnas" (1924), K. Inčiūros „Vincas Kudirka" (1934), F. Schillerio „Vilis Telis" (1935) ir daug kitų. Atsiradus radiofonui ir publikai reikalaujant radijo vaidinimų, ėmė jam vadovauti. Do karo daug prisidėjo atkuriant teatrą Kaune. Šiame name jis gyveno pokariu – 1958–1968 m.

28 STASYS UŠINSKAS
S. Daukanto g. 15

Do mokslų Paryžiuje į Lietuvą grįžęs Stasys Ušinskas (1905–1874) surengė porą parodų. Tuometinis Valstybės teatro režisierius Andrius Oleka-Žilinskas (beje, pirmasis lietuvių teatre įgyvendino Stanislavskio sistemos principus) netruko susidomėti jauno menininko kūryba ir pakvietė jį dirbti į teatrą, kuriame scenografas apipavidalino spektaklius dramos, operos ir baleto teatruose. Taip pat Kauno meno mokykloje dėstė monumentaliąją tapybą (vitražą ir scenografiją). 1936 m. įkūrė profesionalų lėlių teatrą, o 1938 m. pristatė pirmąjį garsinį lėlių filmą Lietuvoje „Storulio sapnas", kuris pasaulinėje Paryžiaus parodoje už scenografijos eskizus ir lėlės apdovanotas aukso medaliu ir diplomu. Šiame *art deco* dvasia alsuojančiame name menininkas gyveno 1961–1967 m. Atminimo akmuo Ušinskui atidengtas Akmenėlių dvare, netoli gimtojo Pakruojo, kur išlikęs jo šeimos namelis.

29 KAZYS BINKIS
Vydūno al. 45

Drama apie moksleivių gyvenimą „Atžalynas" (1937) į Lietuvos dramaturgijos istoriją įsirašęs Kazys Binkis (1893–1942) buvo keturvėjininkas, kuriam širdyje – amžinas pavasaris. Binkis Vydūno alėjoje gyveno neilgai, vos porą metų – tuomet Lietuvą buvo okupavę naciai. Į istoriją įėjo ne tik jo darbai, bet ir faktas, kad jis su žmona Sofija Binkiene (1902–1984) nuo mirties gelbėjo žydus ir už tai buvo pripažinti Pasaulio tautų teisuoliais.

30 PETRAS VAIČIŪNAS
Gedimino g. 31

Dar studijų Sankt Peterburge metais ėmęs publikuoti eilėraščius, šiuo kūrybos baru Petras Vaičiūnas (1905–1959) neapsiribojo. Kaune jis dirbo Dramos vaidyklos administratoriumi ir iždininku, repertuaro komisijos nariu bei dramaturgu. Parašė apie 20 dramų. Viena jų – „Patriotai" – pastatyta 1926, 1954 ir net 2008 m. Šio kūrėjo memorialinis muziejus įkurtas gimtuosiuose Piliakalniuose (Jonavos raj.), o šiame name jis gyveno 1930–1940 m.

31 MSTISLAVAS DOBUŽINSKIS
Maironio g. 13

Rusijoje gimęs, Vilniuje augęs pasaulinio garso dailininkas Mstislavas Dobužinskis (1875–1957) Kaune žinomas ir kaip scenovaizdžių kūrėjas. Valstybės teatre jis apipavidalino per 40 operos ir dramos spektaklių – taip padėjo nacionalinės scenografijos pagrindus. Dobužinskis dirbo ir Paryžiaus, Londono, Romos, Neapolio, Briuselio operose, o vėliau Metropoliteno operoje Niujorke. Žinoma, menininkas neapsiribojo vien scenos meno kūryba – piešė, tapė, dalyvavo kuriant lietuvišką herbą, vėliava, ordinus, pašto ženklus, taip pat dėstė Kauno meno mokykloje. Kauno centre turime jo vardo gatvelę, o memorialine lenta papuoštas namas, kuriame dailininkas gyveno 1929–1939 m.

32 UNĖ BABICKAITĖ-GRAIČIŪNIENĖ
Vaižganto g. 14

Unė Babickaitė-Graičiūnienė (1897–1961) buvo viena žymiausių lietuvių tarpukario aktorių, taip pat viena pirmųjų moterų režisierių, po Pirmojo pasaulinio karo dirbusi Kauno dainos bei scenos draugijoje – vadovavo dramos būreliui. Slapyvardis – Unė Baye – neatsitiktinai tarptautinis: moteris nemažai patirties pasisėmė ir ryšių užmezgė JAV, kur XX a. 3 dešimtmetyje vaidino nebyliojo kino juostose. Nuo 1928 m. su vyru Vytautu Andriumi Graičiūnu apsigyveno Europoje, vaidino Londono, Paryžiaus teatruose, o tenykščiai kritikai ją vadino primadona. Grįžusi į Kaunų vadovavo Šaulių sąjungos teatrui. Šiame name teatralė su vyru gyveno iki 1951 m. tremties, po kurios jau vienai grįžusiai jai teko glaustis kitur Žaliakalnyje. Beje, moteris surinko daug eksponatų B. Sruogos muziejui.

33 JUOZO GRUŠO NAMAI-MUZIEJUS
Kalniečių g. 93

Šis rašytojas lietuvių dramaturgijoje įteisino tragedijos (istorinė drama „Herkus Mantas") ir tragikomedijos (drama „Meilė, džiazas ir velnias") žanrus, sukūrė moralinio teismo teatrą ir savitą dramos tipą, kuriame jungiasi tradicinės ir šiuolaikinės dramos tendencijos. Daugelis J. Grušo (1901-1986) kūrinių pastatyti Kauno dramos teatre. Šimtmečio spektakliu pripažinta „Barbora Radvilaitė" (1972). O šį namą kūrėjas dar 1936 m. suprojektavo pats. Šiandien tai – Maironio lietuvių literatūros muziejaus padalinys.

34 BALIO IR VANDOS SRUOGŲ NAMAI-MUZIEJUS
B. Sruogos g. 21

Dirbdamas Lietuvos universitete (vėliau VDU) Balys Sruoga (1896–1947) čia įkūrė akademinę dramos studiją, skelbė spaudoje daug literatūros ir teatro kritikos straipsnių, vėliau tapo teatrologijos katedros vedėju, bet neapleido ir kūrybos. Štai 1930 m., paskelbus dramos konkursą Vytauto Didžiojo 500-ųjų metinių proga (prizas 10 tūkst. litų), parašė dramą „Milžino paunksmė" ir, būdamas tikras, kad laimės prizą, nusipirko automobilį. Deja, prizas atiteko kitam, o skolos už automobilį slėgė dar ilgai. Karo metais Sruoga pateko į Štuthofo koncentracijos stovyklą, iš šių patirčių gimė žinomiausias jo kūrinys – „Dievų miškas", išleistas jau po autoriaus mirties. Sruogų šeimos namus 1938 m. suprojektavo Vladimiras Zubovas. Praėjus dešimtmečiui po B. Sruogos mirties, Ramiajai gatvei suteiktas jo vardas, dar po dešimties metų name įkurtas memorialinis muziejus, šiandien Maironio lietuvių literatūros muziejaus padalinys, kuriame sužinosite viską apie „Dievų mišką" ir daugiau.

ATMINTIS

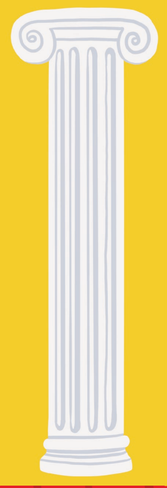

PETRAŠIŪNŲ KAPINĖS

Prieš pat Antrąjį pasaulinį karą įrengtos kapinės – daugybės Lietuvai ir Kaunui nusipelniusių žmonių amžinojo poilsio vieta. Čia palaidotos tokios įvairių teatro epochų asmenybės kaip Konstantinas Glinskis, Kazys Binkis, Adelė Nezabitauskaitė-Galaunienė, Algimantas Masiulis, Mikas Petrauskas, Gražina Balandytė, Robertas Vaidotas, Antanina Vainiūnaitė-Kubertavičienė, Antanas Sutkus, Leonardas Zelčius, Danutė Juronytė. Kapinėse ypatingomis progomis rengiamos ekskursijos, kurių metu lankomi legendų kapai, garsiausių skulptorių sukurti monumentai. Lankytojai teatro ir kitų meno sričių atstovų atminimą pagerbia ir asmeninių sukakčių progomis. Šios kapinės – tai kaunietiškoji Paryžiaus *Père Lachaise* kapinių versija.

EIGULIŲ KAPINĖS

Eigulių kaimo kapinės įsteigtos apie 1880 m. Čia yra Lietuvos cirko artistų panteonas (palaidoti Francas Černiauskas, Pranas Gudauskas, Maksimilianas Truci (Massimiliano Truzzi), Konstantinas Feroni, Mykolas Vilenčikas, Antanas Pilkauskas, Jonas Ramanauskas, Vladislava Variakojienė (Stankutė), Jadvyga Ramanauskienė (Stankutė) ir kt.), taip pat būtent čia palaidotas lietuviškojo teatro pirmeivis Juozas Vaičkus.

Labas,

Uždanga pakyla, publika nurimsta, visi prožektoriai ir akys nukreiptos į JĄ – šimto metų jubiliejų minančią profesionaliojo teatro sceną Kaune, savo istorijų gijomis, asmenybių spalvomis ir klasikinių mūzų įkvėptais šiuolaikiniais eksperimentais apipynusią visą miestą. Nuo Miesto sodo, kuriame dar XIX a. iškilusiame Valstybės teatre debiutavo ir drama, ir opera, įsižiebė pirmosios Lietuvos scenos žvaigždės, formavosi baleto ir net šiuolaikinio šokio mokyklos, iki Zanavykų turgaus Žaliakalnyje ar Dainavos, Šilainių, Vilijampolės mikrorajonų, kuriuose naujos scenos menų formos įtraukia ir bendruomenes... ir atgal į dramos teatro sceną, atlaikančią net sudėtingiausius režisūrinius pareiškimus, ar gilyn į kamerinio teatro „black boxą", atvirą pačioms jauniausioms vizijoms. Kauno gatvės, skverai, pastatai ir visa, kas tarp jų, yra viena didelė scena – ir tai įrodo šis maršrutas, kviečiantis visu kuo ją pripildančiu džiaugtis ištisus metus.

Partneris: Nacionalinis Kauno dramos teatras

IŠLEISTA 2020

RENGINIAI

- Festivalis „Lietuvos teatrų pavasaris“ PAVASARIS
- Teatro savaitė ir „Fortūnų“ apdovanojimai KOVAS
- Edukacinis festivalis vaikams ir jaunimui „Nerk į teatrą“ GEGUŽĖ
- Tarptautinis lėlių teatrų festivalis „Šypsos lėlės ir vaikai“ GEGUŽĖ
- Tarptautinis cirko festivalis „Cirkuliacija“ BIRŽELIS
- Festivalis „Operetė Kauno pilyje“ LIEPA
- Tarptautinis scenos menų festivalis „ConTempo“ RUGPJŪTIS
- Jaunimo teatro festivalis „Išeities taškas“ RUGSĖJIS
- Teatro festivalis „Namas Nr. X“ RUGSĖJIS–SPALIS
- Tarptautinis šokio festivalis AURA RUGSĖJIS–SPALIS
- Tarptautinis teatro festivalis „Scena 10×10“

DAUGIAU KAUNASTIŠKŲ MARŠRUTŲ

Daugiau įdomių Kauno vietų, asmenybių, istorijų rasite kituose teminiuose „It's Kaunastic“ maršrutuose

„Modernisto gidas“
„Sienografo užrašai“
„Litvakų peizažas“
„Sugiharos keliu“
„Žaliakalnis“
„Kauniukas“
„Kaunastiška biblioteka“
„Čempionų miestas“
„Ciao, Kaunas“
„Welcome to Kaunas“
„Pasišančinėkim“
„Vilijampolės litvakai“
„Pasijusk Mickevičium“
„Vizos gyvenimui“
„Etniniai pėdsakai“
„Panoraminis Kaunas“
„Skandinaviška popietė“
„Žalias miestas“

Nemokamų leidinių ieškokite „Kaunas IN“ turizmo informacijos centre (Rotušės a. 15, Kaunas), turizmui draugiškose vietose (jos pažymėtos lipdukais “Tourism Information Friendly“) arba visit.kaunas.lt

NAUDINGOS GROTAŽYMĖS

#kaunastic #visitkaunas #kaunaspilnas

TURIZMO INFORMACIJA

„KAUNAS IN“

Rotušės a. 15, Kaunas | +3706165O991
info@kaunasin.lt | visit.kaunas.lt

Kaunas 2022
Europos kultūros sostinė

Žydų teatras

Tarpukariu ir iki jo Kaunas buvo daugiakultūris miestas – čia gyveno, kūrė, dirbo daugybė talentingų įvairių tautybių atstovų. Žydų teatras – svarbus skirsnis Lietuvos teatro raidoje, bet kol kas tai mažai tyrinėta mūsų kultūros istorijos dalis. Jei norite ja pasidomėti ir asmenybes pažinti giliau, rekomenduojame teatrologės Inos Pukelytės monografiją „Žydų teatras tarpukario Lietuvoje“ (VDU, 2017). O vaikščiodami atkreipkite dėmesį į šiame žemėlapyje pažymėtų Liaudies namų vietą. Apie 1920 m. čia, 400 vietų salėje, ėmė vaidinti Kauno žydų teatro trupė, susikūrusi Vilniaus žydų liaudies teatro, palikusio okupuotą sostinę, pagrindu. Kita romantiška stotelė, gyva tik užrašytuose pasakojimuose ir spaudos archyvuose – E. Ožeškienės gatvėje XX a. 3 deš. atidaryta prabangi salė „Miramaras“, kurioje vėliau ėmė veikti Žydų mažumos teatras. Apskritai apie 1937 m. Kaune veikė net keturios žydų trupės, iš kurių dvi – profesionalios.

Beje, labai įdomi yra Gabrieliaus Lano, spaustuvininko ir kultūros palaikytojo, asmenybė. Jo spaustuvė veikė Mironio g., greta dabartinio archyvo. Joje buvo spausdinami ne tik žydų teatro, bet ir daugelio kitų renginių plakatai – nemokamai! Be to, jis buvo Kauno miesto Vasaros teatro savininku. Ir net Enrico Caruso miestiečiams atvežė, tarp daugelio kitų pasaulinio garso scenos žvaigždžių. Galbūt ir šiam teatro antrepreneriui Kaune turėtų atsirasti atminimo ženklas?

Menas šimtmečiui

Jubiliejaus proga Nacionalinio Kauno dramos teatro kieme – tiksliau, kiemų kiemelių labirinte tarp Laisvės alėjos ir Kęstučio gatvės, knibždėte knibžda naujo meno – patys įvairiausi kūrėjai išlaisvino savo fantaziją tam, kad originaliai pateiktų mūsų visų, profesionalais lietuviško teatro istoriją. Apsilankymą pradėkite nuo vartų, esančių tarp Laisvės al. 65 ir 67 – čia pasidarbavo gatvės meno legenda Vytenis Jakas. Įėję gilyn linktelėkite skulptūrai „Įsikūnijimas“ – tai skulptoriaus Tado Vosyliaus darbas. Tolėliau į jus žvelgs kūrėjų akys – tai portretų meistro Dainiaus Ščiukos darbai. O matote ten, giliau, ant sienos ryškėjančius Sofijos Čiurlionienės, Juozo Vaičkaus, Petro Kubertavičiaus veidus? Tai augalijos ir gatvės meno kūrinys, kuris niekuomet nebus pabaigtas, o pradėjo jį Tadas Vincaitis. Naršančius tarp pastatų pralinksmins teatro legendų karikatūros, sužavės smėlio, stiklo, keramikos instaliacijos. Teatras gyvas – atvirą parodą aplankyti įdomu vis kitu paros metu ar metų laiku.

Paroda gimė bendradarbiaujant su VDU Meno kuratorystės programos ir VU Kūrybos komunikacijos programų studentėmis: Milda Gineikaite, Agne Taliūte, Deimante Patumsyte, Julija Selezniova, Vilte Mykolaityte.

Daugiau apie parodą: dramosteatras.lt